

Author: Justyna Mazurek

E-mail: author@jmflair.pl

"Pożyczka na start!"- program finansowany z Funduszy Europejskich
(autorski projekt badania ewaluacyjnego)

Projekt ewaluacyjnego badania dotyczącego projektu "Pożyczka na start!" realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, finansowanego z Funduszy Europejskich.

I. Opis projektu

Projekt „Pożyczka na start!” koncentruje się na celu określonym przez Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego w latach 2014-2020 (RPO WSL 2014-2020), koncentrującym się na osi priorytetowej VII, oraz działaniach 7.5- Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej poprzez instrumenty finansowe.

Realizatorem projektu jest Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości ul. Cieszyńska 367, 43-382 Bielsko-Biała, w związku z podpisaniem umowy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym.

Potencjalni beneficjenci projektu mogą zgłaszać się do Stowarzyszenia Bielskie Centrum Przedsiębiorczości w Bielsku-Białej, planowana przez nich działalność gospodarcza musi znajdować się na terenie woj. śląskiego.

Beneficjentami programu mogą zostać osoby spełniające wszystkie poniższe warunki:

- Są w wieku 30 lat lub więcej, spełnienie tego warunku ustalona się na podstawie daty urodzenia oraz daty przystąpienia do projektu,
- Planują rozpoczęcia działalności gospodarczej na terenie województwa śląskiego
- Są bezrobotne bądź bierne zawodowo,
- Nie były karane przestępstwa skarbowe, korzystają w pełni z praw publicznych, posiadają pełną zdolność do czynności prawnych,
- W okresie 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o udzielenie pożyczki nie były zarejestrowane w KRS ani nie posiadały działalności gospodarczej zarejestrowanej w CEIDG,
- Nie korzystają jednocześnie z innych środków publicznych, w tym: ze środków Funduszu Pracy, PROW, PFRON oraz ze środków EFS przydzielanych na podjęcie i prowadzenie działalności gospodarczej.

Projekt określa również rozszerzona grupę docelową, do której zaliczają się osoby w wieku 30 lat lub więcej, będące jednocześnie:

- Reemigrantami (również repatrianci)
- Osobami ubogimi pracującymi
- Imigrantami (również osoby polskiego pochodzenia)
- Osobami odchodzącymi od rolnictwa oraz ich rodziny
- Zatrudnionymi na umowach krótkoterminowych lub pracujących na podstawie umów cywilno-prawnych, których miesięczne zarobki nie przekraczają wysokości minimalnego wynagrodzenia

Interesariuszami projektu są: Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości ul. Cieszyńska 367, 43-382 Bielsko-Biała, oraz Europejski Bank Inwestycyjny, będący menadżerem funduszu z siedzibą w Luxemburgu, oraz beneficjenci projektu.

Celami szczegółowymi projektu są:

- z aktywizowanie społeczności lokalnej na polu prowadzenia działalności gospodarczej,
- tworzenie i kształtowanie świadomości wpływu przedsiębiorczości własnej na rozwój społeczności lokalnej, oraz promowanie przedsiębiorczości wśród osób nieaktywnych zawodowo,
- umożliwienie realizacji lokalnych przedsięwzięć gospodarczych,
- wspieranie i uzupełnianie działań administracji rządowej i samorządowej w zakresie aktywnej walki z bezrobociem.

Cele projektu są realizowane poprzez następujące zadania:

- udzielanie pożyczek osobom kwalifikującym się do udziału w projekcie
- doradztwo w zakresie przygotowania wniosku pożyczkowego osobom zainteresowanym
- monitorowaniu finansów oraz nadzór nad beneficjentami programu

W ramach projektu prowadzone są następujące działania:

- Wsparcie finansowe „Pożyczka na start” w kwocie do 120 000 zł, z oprocentowaniem wynoszącym 0,25%, z okresem spłaty do 7 lat (84 miesięcy),
- Prawne i biznesowe doradztwo uzupełniające w zakresie uzyskania pożyczki i zakładania własnej działalności gospodarczej dla wybranej grupy beneficjentów, obejmujące m.in.:
 - Zakładanie działalności gospodarczej,
 - Tworzenie biznesplanu,
 - Tworzenie wniosku pożyczkowego,
 - Doradztwo prawnego świadczonego przez radcę prawnego.

II. Plan ewaluacji projektu

1. Cel ewaluacji i pytania ewaluacyjne

Badania ewaluacyjne (evaluation research) to „badania, których celem jest ocena oddziaływania danej interwencji społecznej”¹, w tym programów lub projektów powołanych w celu rozwiązania określonego problemu społecznego. Celem niniejszej ewaluacji jest ocena jakości projektu prowadzonego przez Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości w ramach działań na osi priorytetowej VII, w zakresie 7.5- Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej poprzez instrumenty finansowe, oraz wpływ działań podejmowanych w zakresie projektu na sytuację zawodową jego beneficjentów.

Pytania ewaluacyjne:

Lp.	Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Metoda/technika badawcza
1.	W jakim stopniu działania realizowane w ramach projektu przyczyniają się do realizacji celów RPO WSL, oś priorytetowa VII, działania 7.5?	Trafność	Desk research
2.	Jakie są potrzeby beneficjentów projektów	Użyteczność	CATI, desk

¹ E. Babbie, *Podstawy badań społecznych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009, s. 545.

	związanych z finansowaniem i zakładaniem działalności gospodarczej?		research
3.	Czy, a jeśli tak to ilu beneficjentów po otrzymaniu wsparcia i założeniu działalności gospodarczej zrezygnowało z jej prowadzenia? Jakiego były tego powody?	Efektywność	Desk research, CATI
4.	Jakie są potrzeby beneficjentów projektów związanych z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej przez jego uczestników?	Użyteczność	CATI
5.	Czy środki finansowe przeznaczone na realizację celów projektu były wystarczające na udzielenie wsparcia każdej osobie kwalifikującej się do pomocy?	Trafność	IDI, desk research
6.	Czy, w ocenie beneficjentów, pomoc w zakresie doradztwa biznesowego i prawnego była odpowiednia w celu założenia i prowadzenia działalności gospodarczej?	Skuteczność	CATI
7.	Czy, a jeśli tak, to środki w jakiej wysokości zostały przyznane beneficjentom, którzy po otrzymaniu wsparcia i założeniu działalności gospodarczej zrezygnowali z jej prowadzenia?	Efektywność	Desk research
8.	W jakich obszarach życia społeczno-zawodowego beneficjenci programu odczuwają zmiany? Jakiego typu są to zmiany (oceniane przez nich negatywnie, pozytywnie)?	Użyteczność	CATI, desk research
9.	Czy efekt wsparcia otrzymanego przez beneficjentów programu w momencie przeprowadzania badania (nie wcześniej niż 6 miesięcy od uzyskania wsparcia ze środków projektu) nadal jest obecny?	Trwałość	CATI, desk research

10.	Czy wg. osoby odpowiedzialnej za realizację projektu przez Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości będącego koordynatorem projektu, pojawiały się problemy natury organizacyjnej, administracyjnej lub innej, utrudniające realizację zadań i działań projektu? Jak sobie z nimi radzono i czy były rozwiązywane?	Skuteczność	IDI
-----	--	-------------	-----

2. Typ i rodzaj ewaluacji

Wskazana jest ewaluacja realizowana przez podmioty zewnętrzne (ewaluacja zewnętrzna), jednak z możliwością konsultacji ze Stowarzyszeniem Bielskie Centrum Przedsiębiorczości (podmiotem odpowiedzialnym za realizację projektu) w celu zdobycia o nim podstawowej wiedzy pozwalającej na ustalenie celu ewaluacji oraz pytań ewaluacyjnych, a także wybór odpowiednich metod, technik i narzędzi badawczych. Niniejszy plan dotyczy ewaluacji *ex-ante* projektu, przeprowadzanej nie wcześniej niż po 6 miesiącach od uzyskania przez beneficjenta wsparcia w ramach projektu.

3. Kryteria ewaluacji z uzasadnieniem ich wyboru

Ewaluację oparto na pięciu kryteriach ewaluacyjnych, do których należą: kryterium trafności, kryterium efektywności, kryterium skuteczności, kryterium użyteczności, kryterium trwałości. Kryteria te zostały wyznaczone przez Komitet Pomocy Rozwojowej OECD w 1991 roku do ewaluacji programów lub projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W niniejszej ewaluacji kryteria te określono następująco²:

² Szpoczek-Sało M., *Rodzaje i kryteria ewaluacji* [w:] Wprowadzenie do badań ewaluacyjnych, Aspekty teoretyczne i praktyczne na podstawie doświadczeń badawczych, K. Faliszek (red.), Wyd. UŚ, Wyd. Akapit, Katowice, 2013

Kryterium trafności- odnoszące się do wykorzystania udzielonego wsparcia do realizacji celów projektu „Pożyczka na start!”, celów określonych przez oś VII i działania 7.5. RPO WSL, oraz potrzeb grupy docelowej i stopnia, w jakim realizacja projektu odpowiada potrzebom społeczno- gospodarczym, których rozwiązaniu ma służyć projekt.

Kryterium efektywności- odnoszące się do stopnia ekonomiczności wykorzystania zasobów, relacji między kosztami projektu a uzyskanymi rezultatami.

Kryterium skuteczności- odnoszące się do stopnia, w jakim ustalone cele projektu zostały zrealizowane.

Kryterium użyteczności- odnoszące się do wpływu wsparcia udzielonego w zakresie projektu na poprawę sytuacji beneficjentów na rynku pracy, oraz oceny stopnia, w jakim udzielona pomoc odpowiada potrzebom grupy docelowej.

Kryterium trwałości- odnoszące się do tego, czy i w jaki sposób udział w programie przyczynił się do zmiany sytuacji zawodowej beneficjentów w okresie.

4. Interesariusze ewaluacji

Interesariuszami ewaluacji są:

- Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości, w tym koordynator projektu oraz inne osoby powiązane z realizacją projektu, w tym osoba udostępniająca dane konieczne do przeprowadzenia desk research, oraz osoby, z którymi przeprowadzony będzie IDI,
- Europejski Bank Inwestycyjny w Luxemburgu będącego menadżerem funduszu odpowiadającego za finansowanie projektu,
- Instytucje i organy Unii Europejskiej uprawnione do weryfikacji wykorzystania środków pochodzących z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w zakresie projektu,
- Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) kontrolujący wydatki ze środków unijnych,

- Beneficjenci programu,
- Organizacja i osoby przeprowadzające ewaluację zewnętrzną.

5. Określenie źródeł i rodzaju danych wykorzystywanych w badaniach ewaluacyjnych

Respondentami w badaniu za pomocą CATI są beneficjenci projektu, z którymi wywiad telefoniczny jest przeprowadzany przez wyszkolone do tego zadania osoby, przy asyście specjalistycznego programu komputerowego. Indywidualny wywiad pogłębiony (IDI) skierowany jest do osoby/osób reprezentującej/reprezentujących Stowarzyszenie w kontaktach z beneficjentami projektu; wywiad również jest przeprowadzany przez osobę wyszkoloną w tym zakresie oraz wyposażoną w dyspozycje do wywiadu. Dane zastane do analizy desk research stanowią dokumenty gromadzone przez Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości, informujące o przebiegu procesu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, na której otwarciu udzielono pożyczki beneficjentom programu.

6. Określenie metod i narzędzi zbierania danych

CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) - wspomagany komputerowo standaryzowany wywiad telefoniczny, przeprowadzany z respondentami przez odpowiednio wyszkolonych ankieterów wyposażonych w specjalistyczne oprogramowanie komputerowe sterujące przebiegiem rozmowy z respondentem; technika badań ilościowych.

IDI (Individual In-Depth Interview) - indywidualny wywiad pogłębiony mający na celu szczegółowe poznanie danego zagadnienia; przeprowadzany przez odpowiednio do tego wyszkoloną osobę w oparciu o narzędzie badawcze w postaci dyspozycji do wywiadu; metoda jakościowa.

Desk research - analiza danych zastanych (np. dokumentów), polegająca na analizie już istniejących informacji, nie wymagająca przeprowadzania badań bezpośrednich.

III. Określenie sposobu wykorzystania wyników ewaluacji i adresatów raportu ewaluacyjnego

Lista adresatów raportu ewaluacyjnego obejmuje: koordynatora projektu ze Stowarzyszenia Bielskie Centrum Przedsiębiorczości oraz jego przedstawicieli mających związek i wpływ na przebieg realizacji projektu (w tym m.in. świadczących usługi beneficjentom projektu doradców prawnych i biznesowych oraz ich przełożonych), a także Europejski Bank Inwestycyjny w Luxemburgu będącego menadżerem funduszu odpowiadającego za finansowanie projektu.

Ponadto raport powinien być dostępny dla: wszystkich instytucji lub organów Unii Europejskiej uprawnionych do weryfikacji wykorzystania Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w zakresie projektu, a także dla Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (ETO) kontrolującego wydatki ze środków unijnych.

Wyniki ewaluacji mogą posłużyć do zidentyfikowania słabych i mocnych stron projektu oraz udzielić wskazówek, w jaki sposób wyeliminować jego wady i rozwiązywać problemy powstające w trakcie jego trwania. Wyniki zamieszczone w raporcie mogą stanowić cenną wskazówkę w procesie planowania kolejnej edycji projektu lub podobnych projektów w przyszłości pod kątem kryteriów trwałości, skuteczności, trwałości i użyteczności. Ponadto, dzięki kryterium efektywności, wskażą one poziom efektywności (ekonomiczności) działań przeprowadzonych w ramach projektu względem przyznanych a niego środków.

Bibliografia

Babbie E., *Badania społeczne w praktyce.*, Warszawa, 2009

Szpoczek-Sała M., *Rodzaje i kryteria ewaluacji* [w:] *Wprowadzenie do badań ewaluacyjnych, Aspekty teoretyczne i praktyczne na podstawie doświadczeń badawczych*, K. Faliszek (red.), Wyd. UŚ, Wyd. Akapit, Katowice, 2013

Netografia

Regulamin projektu „Pożyczka na start!”, Stowarzyszenie Bielskie Centrum Przedsiębiorczości,

<https://www.bcp.org.pl/attachments/article/358/Regulamin%20Funkcjonowania%20Fundusz>

[u%20PO%C5%BBYCZKA%20NA%20START%20nowa%20siedziba%201_07_2021.doc](#),

dostęp na dzień 02.02.2022

Witryna internetowa projektu „Pożyczka na start!”, Fundusze Europejskie,
<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/nabory/pozyczka-na-start/>, dostęp na dzień

02.02.2022